

Forfatter: Møller, Poul Martin

Titel: Udrag fra Skrifter i Udvalg

Citation: Møller, Poul Martin: "Skrifter i Udvalg", i Møller, Poul Martin: *Skrifter i Udvalg*, udg. af HANS BRIX ; SOPH. MICHAËLIS ; CARL S. PETERSEN ; POUL TUXEN , 1930, s. 408.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-moeller01val-shoot-idm140426996041728/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Skrifter i Udvalg

(»paa Paroll«). I første Strofe vakler Hdskr. mellem »minsand« og »bestemt«.

85 *Hans og Trine*. Dialogen »Hans og Trine« blev først trykt i den af den unge Skuespillerinde Elisa Beyer udgivne Nytaarsgave for 1826 Gefion og derefter optaget i Profts Conversationsblad 1826, andet Kvartal Nr. 9. I samme Blad Nr. 22 læses en Beretning om Frydendals Deklamatorium paa Hofteatret d. 12. Februar 1826, hvor den lille Scene, opført af C. N. Rosenkilde og den 13-aarige Johanne Louise Pätges, »gjorde, som man kalder det, *furor*«. Herfra overførte Heiberg Figurerne til Vaudevillen »Aprilsnarrene«, som en Maaned senere indleveredes til Teatret.

Benævnelsen Fru Planes Institut, som forekommer et Par Steder i Dialogen og i Aprilsnarrene 28. Scene, er naturligvis fingeret ligesom Haandskriftets *Svanes*; en Madam Svane i Snaregaden var ingen Lærermor, men en velhavende Bryggerenke. Hofboghandler Stadthagen, der nævnes i sidste Linje af Sonetten, havde i Klædeboderne et Lejebibliotek, der især var vel forsynet med oversat Morskabslæsning. I Fortsættelse af den foregaaende Samtale — som Forfatteren i Haandskriftet ses at have afbrudt i den rigtige Følelse, at Situationen ikke gav Stof til mere — giver denne Dialog en gennemført Karakteristik af de Talende efter deres Sprogbrug, hvorved Digtet, der vistnok har det samme personlige Motiv som Visen om Torbisten og Fluen (S. 10) og Krøniken om Eyvind Skaldaspiller (S. 156 ff), har faaet en fuldkommen objektiv Holdning. Udtryksmaaden er hos Hans udpræget mandlig-romantisk: favne, Niding, Træf mig, Flamme! hos Trine ligesaa afgjort kvindelig-realistisk: Ærkesvin, Abekat, Pli. Til den første Stil hører i Digtets første Linje Udraabet »Skønne Sol for alle Sole!«, der ikke gælder Trine, men, som det fremgaar af den anden Linjes oprindelige Form: »Siden her jeg ser min Glut« efter latinsk Forbillede (*Sol præter soles!*) den lykkelige Dag, da de mødes. Til det realistiske Kvindesprog hører »megen Uforstand« — som dog tillige er græsk (καλή ἔγνοια hos Platon) — og især Ordet »Buksemand«, som Poul Møller bruger paa egne Vegne i »Op-

- tegnelser fra Kinarejsen« som et homerisk Kendingsnavn til »en lille Pog, der efter Udseende nylig havde faaet den Lykke at gaa med Bukser«. (Heraf kan vistnok sluttes, at Scener i Rosenborg Have er skrevet ikke længe efter Optegnelserne.)
- 86 *Med to Allunshandsker*. Handsker af Skind, som er hvidgarvet med Allun, omtales endnu af Schandorph og Drachmann.
- 87 *Hver en Lærer gav mig Sekser*, tidligere den laveste Karakter i de højere Skoler.
- 88 *Jeg blev kaldt Hans Pandekage*, ligesom »Mads Hansen, som vi i Skolen kaldte Mads Pandekage« (Erasmus Montanus I, 5).
- 89 *Sonetto*. I Tilslutning til det Ordskitte, hvormed Samtalen endte i første Nedskrift:
- Thr.: Hans kan se sig om en anden,
Thi han er en næsvis Ka'l.
H.: O, jeg skyder mig for Fanden!
Trine troløs! Helvedkval!
Thr.: Nu Farvel, Hans Pandekage!
H.: O, Farvel, dit slemme Skarn!
- bestod Sonetten ligesom den ovenfor nævnte »Manden« o. fl. af Staffeldt, af fire« (ikke som sædvanlig fem) fodede Vers.
- 90 *Hjemad*. Mellem de Lejlighedsvers, som Poul Møller skrev om Bord, og hvoraf et Par Vers af en Vise fra Hjemfærden er gengivet i F. C. Olsens Biografi (Udg. VI, 76), er et Epigram i Kammerjunker L. C. Hauchs Stambog. Det opgives der at være forfattet paa Hjemrejsen fra Kina ved Shetlandsøerne, d. 9. Juli 1821. Fem Dage efter var Poul Møller atter hjemme og gensaa den næste Dag i Frederiksdal Bøgene, som hans Fantasi havde kreset om i Poesierne fra Rejsen (S. 75, 84).
- 91 *Til Selskabet for de skønne Videnskaber*. I over ti Aar digtede Poul Møller, som var stærkt optagen af sin Universitetsgerning, saa godt som intet. Fra Opholdet i Norge har man fra hans Haand intet uden nogle faa ubetydelige Lejlighedsdigtninge, hvoraf kun Sangen til Hansteen er optagen i dette Udvalg (S. 58). Heller ikke, da han var